

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație-cultură profesională și afirmare națională

Bine-ați venit!

de D. Mărgineanu.

Capitala Sălajului va vedea din nou, în ziua de 21 Mai a. c., o formidabilă manifestație națională. Luminații satelor și ai orașelor din întinsul acestui județ, întruniți în adunare generală anuală, vor oferi un rar prilej, publicului din acest oraș, de afirmare națională și de felul cum înțeleg și știu ei să răspândească lumina și căldura sufletească în cele mai largi pături ale masselor populare.

Pe lângă preocupările lor pur profesionale, sunt frământați în permanență de nevoile culturale, economice etc. ale poporului. Sunt gata oricând să răspundă îndatoririlor la care îi cheamă porunca Neamului întreg, în dorul de promovare și ascensiune. Apor-tul sufletesc ce l depun cu atâta lux de risipă și însuflețire, pe altarul națiunii, nu se mai poate contesta de nimeni. Din potrivă, sunt învredniciți de suprema recunoștință morală din partea M. S. Regelui Carol al II-lea prin ridicarea la demnitatea de ministru la educația națională a idolului învățătorimei dl D. V. Ţoni. Credem că este o recunoștință binemeritată și o satisfacție dată celor 50000 muncitori modești ai cauzei naționale. Marele Vo.vod al culturii naționale este în sufletul dascălului, așa după cum a declarat în ziua de 8 Iunie 1936 prin cuvântul Său adresat învățătorimei: „Dacă n'aș fi unde sunt, aș fi în mijlocul vostru”.

„Învățătorimea trebuie să știe că o iubesc, învățătorimea să știe că mă uit cu drag la ea, prin ea mă uit în prisma intereselor țării mele” ... „ceace se cere învățătorului este întărirea sufletului Românismului”.

Putem afirma, de altfel, cu toată competența că în general se constată o tendință de redresare a învățământului primar. Dascălimea văzându-se emancipată de sub plaga ucigătoare a politicianismului, ca dintr'un vis urât, începe a se regăsi pe sine în misiunea sa de educație integrală.

Învățătorul satului scăpat de teroarea atâtor politicieni de ocazie, se reîntoarce liniștit la altarul său de muncă. În acest sanctuar de formare și călirea sufletului național își poate desăvârși opera sa. Ceea ce nu ne-au înțeles unii, nici politicieni, nici învățători, când cu mulți ani în urmă imploram din acest loc pe toți politicienii

să nu-și recruteze agenții politici dintre învățători, căci școala primară este sanctuarul națiunii, am ajuns să vedem cu ochii. Grație acestei împrejurări, învățătorimea în mare majoritate continuă să facă un adevărat apostolat din activitatea sa școlară și extrașcolară. O activitate desinteresată și plină de entuziasm. Numărul mic al unor învățători mai refractari față de ordinele și măsurile luate de superiori, este pe cale să dispară. Incepe a se reîntrona disciplina ierarhică, atât de adânc zdruncinată în trecutul apropiat. Avem toate motivele să sperăm că și cei foarte puțini la număr, cari mai persistă în anumite atitudini dubioase și chiar de dușmănie față de colegii lor albiți în muncă sau față de superiori, vor reveni la sentimentul realității, cultivând sentimentele de modestie și onestitate, cele mai alese calități dascălești. Mai putem spera că se va încheia spiritul de solidaritate într'o atmosferă colegială desăvârșită, dispărând răutatea, ura și invidia din sânul dascălimei.

Străjeria, aceasta minunată instituție de coordonare a tuturor factorilor de educație integrală și națională, bazată pe „Credință și Muncă pentru Țară și Rege” a început să-și reverse razele sale binefăcătoare și asupra învățământului din județul nostru. Pavilioanele naționale ridicate de stolurile școalelor primare, sporesc din zi în zi, înfrățind într'o camaraderie indisolubilă, sub conducerea entuziaștilor învățători comandanți-străjери, pe toți colegii, intelectuali și părinții satului, situând și statornicind o ambianță viguroasă și trainică de creațiuni și realizări. Datorită activității acestei instituții, un nou suflu de întinerire și avânt se sălășluiește asupra satelor noastre. Este reînvierea conștiinței etnice-naționale, care rupând zăgazurile de oprimare seculară, trasează drumuri noi, drepte și solide în calea unui popor vrednic de o soartă cât mai bună.

Ce frumos ar fi dacă colegii noștri, dar mai ales colegele ar îmbrăca, cu această ocazie, exclusiv pitorescul și neîntrecutul nostru costum național. Ce tablou admirabil ar înfățișa câteva sute de învățătoare costumate! Ce demonstrație strașnică și lecție practică de educație națională colectivă ne-ar oferi acest spectacol. Dar mai ales câtă artă și poezie de exteriorizarea etnicului și demnității noastre naționale am putea savura în acest tablou viu. Ce vechiu deziderat? Doamne-ajută să-l vedem realizându-se!

În aceste sentimente vă salutăm din suflet cu: **BINE-AȚI VENIT!**

COMPLEXUL INFERIORITĂȚII

de Aron Coste.

Printre multele alte merite ale Psihoanalizei Dr. S. Freud este și acela de a fi aruncat, prima dată, raze de lumină asupra zonelor adânci ale sufletului uman, căutând să lămurească resorturile organice autentice ale gândurilor și faptelor zilnice ale persoanei umane. După Freud, psihologi formați la școala sa, precum și alți cercetători aparținând unor directive psihologice deosebite de postulatele fundamentale ale psihoanalizei, au continuat scrutarea celor mai întunecoase cotituri ale sufletului, formulându-le în termeni de „*psihologie a adâncimilor*“.

Intr'adevăr, printre multele și incontestabilele descoperiri, în acest domeniu, se numără și observația, plină de urmări fecunde, că, în materie de „*motivare*“ a fenomenelor sufletești motivul determinant nu e totdeauna acela care »apare« ca afare, ci de cele mai multe ori, acest motiv aparent este un simplu paravan, în dosul căruia operează hotărâtor motive mai adânci care își au împlântate rădăcinile lor în realitate biologică imediată a persoanei umane. Aceste adevărate motive, care operează din umbră, rămân ascunse unei priviri superficiale, dar nu mai puțin reale și virulente. De cele mai multe ori motivele acestea sunt formate din trăiri emoționale structurate în jurul unei idei. În felul acesta ia naștere așa numitul »complex emoțional« care poate avea mai multe coloraturi, datorite naturii ideei în jurul căreia s'au cristalizat, în mod mai mult sau mai puțin durabil, trăirile efective. Printre aceste complexuri, care, împreună cu sentimentele determină conduita omului, se numără și complexul inferiorității. Cunoașterea urmărilor acestui complex prezintă o importanță considerabilă, atât pentru educație, în general, cât și pentru destinul individului, singular. Să o vedem care sunt originile acestui complex, cum ia naștere și care-s formele lui de manifestare în ansamblul vieții sufletești a persoanei.

Nietzsche s'a arătat cunoscător mai adânc al sufletului

omenesc atunci când înlocuește conceptul fundamental al filosofiei lui Schopenhauer, »voința de a trăi«, prin conceptul fundamental pe care se ridică construcția propriei sale filosofii, »voința de putere«. Într'adevăr, pe plan social, străduințele individului nu sunt numai de conservare, ci de conservare prin dominare, căci în lupta pentru viață acelaș scop e urmărit de mai mulți și atingerea lui se poate împlini, în acest caz, numai dominându-i pe ceilalți prin afirmarea forțelor proprii. Se pare că tendința de dominare se găsește și în lumea animală așa încât ea poate fi considerată ca o caracteristică principală a vieții. Așa dar tendința de dominare și afirmare e o tendință proprie a sufletului omenesc. La copil, această tendință se poate observa mai bine, pentru că tendința de expansiune a eului copilului e mai accentuată la acesta, decât la adult, datorită și procesului rapid de creștere, cu dublu aspect: fiziologică și psihică.

Totuși, e în natura însăși a lucrurilor, ca acest sentiment de afirmare proprie, natural sufletului uman, să sufere cu timpul știrbiri, mai mult sau mai puțin accentuate, ale integrității sale inițiale. În lupta cu preajma fizică și în contactul cu adulții, copilul își dă seama de neputința și inferioritatea sa atât organică, cât și spirituală. Mai ales contactul cu adulții constituie pentru copil un permanent prilej de dure-roasă verificare a marginilor propriilor sale forțe, a insuficiențelor proprii date în structura însăși a organismului uman. Ecoul enumeratelor abdicări ale copilului, în lupta cu preajma sa și cu adulții, este trăit în conștiință, sub forma inferiorității proprii. Iar experiența treptată a copilului contribuie la consolidarea și stabilizarea definitivă a sentimentului de inferioritate în conștiință. Așa dar, alături de sentimentul de afirmare proprie și uneori uneori pe acest sentiment pozitiv prin excelență se grefează sentimentul de sine negativ, sentimentul propriei insuficiențe. De cele mai multe ori repetatele înfrângeri ale sentimentului de afirmare proprie, înfrângeri care au darul de a sădi în sufletul copilului germenul inferiorității întră în ordinea normală a lucrurilor. Căci numai sentimentul de sine negativ face copilul »receptiv« și cu aceasta propriu educației. Sentimentul inferiorității la copil se prezintă ca un prețios, cel mai prețios auxiliar al educației. Fără existența sa educația ar fi imposibilă.

Dar greutatea cea mai mare stă în delimitarea precisă a gradului în care sentimentul inferiorității este normal și ca atare exercită o influență binefăcătoare asupra întregii vieți psihice a individului, de gradul sub care existența acestui sentiment se adâncește tot mai mult în anormal, din acest fapt decurgând urmări deadereptul nefaste pentru destinul individului obsedat de acest sentiment.

Căci, într'adevăr, nu puține la număr sunt cazurile în care dozajul normal al sentimentului inferiorității este depășit, din diferite motive, pe care le vom vedea mai jos și atunci ia naștere complexul inferiorității, care conține o ușoară nuanță de anormal. Din acest moment existența complexului de inferioritate devine periculoasă pentru destinul individului impunându-se, în asemenea cazuri, spulberarea surplusului anormal și revenirea la normal.

Totalitatea cauzelor care determină accentuarea sentimentului de inferioritate, odată cu înaintarea în vârstă, iar nu dispariția lui treptată, cum ar fi normal, se pot structura în jurul următoarelor trei puncte centrale: Library Cluj

a) inferioritatea organică (în legătură cu anumite insuficiențe ale diferitelor organe corporale);

b) inferioritatea psihică reală (deficiența anumitor facultăți sufletești);

c) influențele mediului (familie, școală, societate).

Să vedem acum, în cele ce urmează, ce cuprinde fiecare din grupele de cauze care pot contribui la formarea sentimentului de inferioritate la copil și la adult.

a) *Inferioritatea organică.* Dr. Alfred Adler s'a ocupat mai amănunțit de cazurile de inferioritate organică, mai ales în studiul său intitulat: *Studie über Minderwertigkeit von Organen.* Astfel, zice el, individul poate trăi sentimentul de inferioritate față de oricare dintre organele corpului său, care sunt mai puțin dezvoltate decât media, sau sunt chiar deficiente, sau, înșfârșit, prezintă anumite trăsături care le diferențiază, în mod ridicol, de ale celorlalți oameni. Miopia, deficiențele auzului, precum și a celorlalte organe sensoriale, defectele membrilor corpului, pigmentația pielii, culoarea părului, precum și toate particularitățile de conformațiune, native sau dobândite, constituie prilejuri perpetue în jurul cărora se pot structura trăirile emoționante, în legătură cu inferio-

ritatea prezentată, dând naștere complexului de inferioritate. Iată un bopil de o sensibilitate rară, miop. În primul rând, simpla comparație dintre sine și semenii săi, contribuie la micșorarea sentimentului de sine pozitiv. În al doilea rând, datorită miopiei, el își formează o lume proprie, diferită de aceea a semenilor săi cu vedere normală. Din acest fapt decurg o mulțime de divergențe între lumea în care trăește el și lumea celorlalți. Dacă individul respectiv e și sensibil și nu e nici indiferent la opiniile similare ale restului oamenilor, nu poate să tragă o altă concluzie din acest conflict, decât că eroarea e de partea lui, iar această concluzie are efecte dizolvante în ansamblul trăirilor și atitudinilor sale față de mediu. De cele mai multe ori persoana mioapă nu-și dă seama de cauză divergenței dintre sine și preajma socială așa încât suferința ei nu comportă nici o alinare. Cine s'a gândit vreodată, la dezastrul pe care-l poate provoca o miopie necorectată în mersul spre realizare a destinației integrale (material și integral) al unei persoane? Și cazul acesta particular al miopiei se repetă mai mult sau mai puțin accentuat, după împrejurări, cu fiecare organ deficient.

Trăirile psihice în legătură cu aceste deficiențe organice se adună tot mai mult în jurul sentimentului inițial de inferioritate, ele constituind o rană, în permanență vulnerabilă a copilului. De aici, diferitele atitudini de apărare, pe care le ia omul, atunci când anumite impulsuri din zona acestui sentiment sunt stimulate.

b) *Inferioritatea psihică reală.* La marea loterie a nașterilor nu toți sunt asistați în aceeași măsură, de noroc. De aceea am putea spune că șansele de a te naște imbecil sau geniu, sunt egale. Așa încât numărul acelor persoane care vor prezenta deficiențe în dotația psihică nativă, nu este neglijabil. Asemenea deficiențe pot fi de mai multe feluri și în legătură cu fiecare proces sufletesc. Așa: un coeficient de inteligență subnormal, o memorie slabă, instabilitatea emotivă accentuată sau voința slabă pentru a nu aminti decât câteva, care obvin mai des.

Copilul, stigmatizat din naștere de asemenea insuficiențe va deveni conștient de ele numai mai târziu, în lupta pentru traiu, angajată sub toate aspectele sale în mediul social. Iar această insuficiență nativă va deveni un agent dizolvant și

deprimant în sufletul celui ce o poartă numai atunci când mediul social în care trăește individul respectiv îi cere acestuia prestațiuni pe care el, originar, nu le poate da. Când însă individul cu anumite deficiențe psihice este încadrat într-o profesiune pentru care are anumite aptitudini (nu există nici un suflet atât de steril încât să nu prezinte nici o înclinare din naștere, spre anumite activități, precum la fel nu există nici un suflet perfect, care să nu cuprindă în el și anumite trăsături negative, în sămbure cel puțin) atunci întreaga sa energie se canalizează, în eforturile de a corespunde profesiei respective, nerămânându-i răgazul necesar comparației sale cu alte persoane mai înzestrate. În felul acesta, individul cu deficiențe mintale congenitale e salvat, prin faptul încadrării sale în situațiile cărora le poate face față. Și din aceste considerațiuni tangențiale ne putem da seama, așa dar, de importanța *orientării profesionale*, din acest punct de vedere.

c) *Influențele mediului social*. Am văzut, mai sus, că în cele două cazuri care pot determina nașterea complexului de inferioritate, intervine inferioritatea reală de care suferă persoana umană. Așa încât în legătură cu aceste cazuri, educatorul sau alt factor social chemat, trebuie să adopte o atitudine de vindecare. În cazul ultim, însă, a influențelor sociale rolul celor din jur nu e numai de curare, ci și de prevenire, întrucât se întâmplă ca, sub influența nefastă a mediului, sentimentul de inferioritate normal să se accentueze până la anormal, chiar și în lipsa cauzelor reale. Sunt cazurile în care persoana nu suferă de nici o insuficiență, raportată la norma indivizilor, dar sentimentul său de inferioritate poate fi agravat totuși sub influența cauzelor de mediu. Aceste cazuri sunt în același timp păgubitoare și criminale, deoarece împrejurări stupide paralizează elanul și forțele creatoare ale unor persoane de cele mai multe ori superior dotate sufletește. Ed. Claparède a stăruit și el îndeajuns asupra acestor cazuri în studiul său: Sentimentul inferiorității la copil.

Nu sunt puține cazurile când sentimentul de inferioritate normal la copil, se agravează, devenind adevărat complex de inferiorității, în familie. Așa părinții care sunt prea severi și prea exigenți cu copiii lor. Nu sunt puține cazurile în care părinții pretind anumite prestațiuni din partea copiilor din simplul și stupidul motiv, că și părinții lor le-au cerut lor a-

celaș lucru. E cunoscut cazul părintelui cicălițor, care nu e mulțumit cu nimic ce face copilul, dojenindu-l într'una și comparându-l mereu cu ceea ce a făcut el când era de aceeași vârstă sau cu alți copii evident superiori. Părintele acesta comite o adevărată nelegiuire față de copilul său, fiindcă el ignorând faptul că trebuința de încurajare și succes e una dintre cele mai profunde trebuințe ale sufletului, nu numai al copilului, ci și al adultului, picură treptat otrava neîncrederii în forțele sale în sufletul copilului, din care se naște complexul inferiorității, care după împrejurări, ucide orice gând de inițiativă și întreprindere personală. E bine cunoscut, tot în cadrele familiei și cazul copilului mai mic, dar mai bine dotat, fapt care stârnește invidia celorlalți frați și de aici o continuă persecuție și multe răutăți la adresa acestuia. Urmare e că mezinul părăsește familia, de cele mai multe ori, cu sufletul olog.

În școală în două cazuri extreme, complexul de inferioritate se poate strecura în sufletul copilului: În primul rând, e cazul școlarului dela care se pretinde mai mult decât stă în potențialitățile sale native. Neputând răspunde, sentimentul afirmării proprii e în continuu micșorat, de umilirile suflateși îndurate. Iar cu acestea deodată se infiltrează în sufletul copilului și microbul degenerării și a disoluției psihice.

Deasemenea se întâmplă și cu copilul răsfățat de profesori: încrezându-se în forțele sale psihice excepționale nu mai lucrează. Rezultatul e că deabia mai târziu își dă seama de urmările imprudenței sale, atunci când e întrecut de alți colegi care n'au încetat un singur moment de a lucra. De cele mai multe ori asemenea treziri la realitate sunt tardive și nu mai pot cuceri timpul pierdut.

Nu trebuie trecute cu vederea nici cazurile în care un elev ajunge din felurite motive ostracizat al clasei. Asemenea tratament contribuie în mod considerabil la accentuarea și ascuțirea tășurilor sentimentului de inferioritate. În afară de acestea amintite, mai sunt și alte situații care pot favoriza accentuarea sentimentului de inferioritate, în școală.

Societatea, în genere, prezintă cele mai multe ocazii de agravare a sentimentului de sine negativ. Se cuvine să amintim aci că defectele organice sau deficiențele psihice, statura mică, un picior șchiop sau surzenia precum și lipsa de inte-

ligență sau slăbirea funcțiilor psihice, prezentate de un copil sau adult, sub influența comparativă a societății, în mintea celui ce le poartă, aceste defecte se proiectează în dimensiuni nenaturale împingând individul obsedat de ele la reacțiuni extreme, nejustificate total de starea exagerată a neajunsului organic sau a deficienței mintale.

Modul de organizare a societății burghezo-capitalistă, pe clase sociale, prezintă iarăși motive de ascuțire a inferiorității simțite inițial, mai ales la membrii claselor inferioare, care sunt și cele mai sărace. Intr'adevăr copiii claselor sărace sunt, de mici, supuși la privațiuni dureroase și la munci nepotrivite stadiului de dezvoltare a organismului lor. La alimentația proastă și îmbrăcămintea mizeră se mai adaugă și răul sufletesc al exploatării micilor lor forțe fără a li se da în schimb nici cea mai neînsemnată satisfacție morală. Aceasta se întâmplă cu copiii muncitorilor dela orașe și cu copiii țăranilor noștri mai ales. Această stare nu are consecințe dezastruoase atât timp, cât copilul rămâne în mediul său original. Când însă el e transpus într'un alt mediu, în care tot ceea ce posedă el e inferior a ceea ce posedă ceilalți toți, acest fapt umilește profund mândria unui copil sensibil.

Să ne gândim numai la situația banală și neînsemnată a unui copil, aparținând claselor sociale inferioare, cu o prezentare exterioară sărăcăcioasă, la un loc cu alți copii de condiție socială superioară. Starea mai bună sau mai rea a îmbrăcămintei cuiva are repercusiuni asupra sufletului respectiv sitindu-l pe acesta să ia atitudini, pe care nu le-ar lua în alte împrejurări. Dacă haina nu ar produce un anumit ecou în conștiința celui ce o poartă, atunci uniforma soldatului, odăjdiile preotului și toga magistratului nu și-ar avea nici un rost! Imbrăcând o haină zdrențuită de cerșetor se pare că prin simplul fapt al îmbrăcării hainei, ceva din starea sufletească proprie categoriei sociale, desemnate prin asemenea haină, a pătruns și în sufletul tău. Intr'adevăr ne găsim aici în fața unui caz de percepțiune afectivă în care elementul afectiv vine din exterior, în cazul din speță, din cutele hainei sărăcăcioase. Și astfel copilul cu haina învechită, pe unele locuri cârpită, și în ansamblul ei neajustată corpului care o poartă, va fi silit să stea mereu departe de centrul gloatei sociale, va trăi sentimentul că el e un simplu *tolerat* între

ceilalți, va abdica dela orice act întreprinzător, nu va fi capabil de nici o faptă originală deosebită căci, i se pare lui, că tot ceea ce face el e ridicol și neînsemnat. Iată cum un factor exterior poate desintegra copilul din cercul semenilor săi, pe care îi invidiază și urește în singurătatea lui dure-roasă impusă. Dănuirea acestei stări, într'un anumit interval de timp, e suficientă pentru a ucide în sufletul copilului orice inițiativă personală, orice încredere în propriile-i forțe și a-l face bătrân înainte de a fi fost tânăr. Câte cazuri similare și de mai mare importanță nu prezintă societatea de azi în care sentimentul de inferioritate normal se agravează, uneori din cauze reale, alteori din cauze mai mult închipuite, ajungându-se astfel la ceea ce am numit „*complexul de inferioritate*” ?

Deci acest complex al inferiorității se poate forma în jurul tuturor categoriilor de defecte organice și deficiențe mintale, dacă mediul social e defavorabil individului. Odată format, acest complex regizează, din umbră, toate atitudinile omului. El stă ca un ghimpe ascuțit în sufletul individului respectiv care înțeapă dureros și la cea mai mică atingere a lui cu lumea exterioară, iar de cele mai multe ori ajunge numai bănuiala că cineva l-ar fi atins. Datorită acestei susceptibilități exagerate, individul care poartă în sufletul său un asemenea complex, de cele mai multe ori ia atitudini antisociale, care alternează dela simpla însingurare, până la actele criminale uneori.

A fi timid sau „*rușinos*” nu sunt altceva decât tot simptome, ce-i drept mai atenuate, ale motivului inferiorității ascuns de mulțori în dosul unor motive înșelătoare. Influența complexului de inferioritate asupra vieții în general s'a arătat a fi paralizantă și sterilizantă. Totuși acest complex are și o latură pozitivă, așa numitul *fenomen de compensare*, prin care organismul uman încearcă să-și contrabalanseze deficiențele. Importanța fenomenului de compensare, precum și anumite percepțe educative ce pot și deduse din aceste considerațiuni rămân să se arate cu altă ocazie.

Aron Coste.

NAȚIONALISMUL IN LITERATURA ROMĂNEASCĂ.

de P. C. Buzescu

Inainte de a intra în traterea acestui subiect, trebuie să explicăm cuvântul «naționalism» al cărui fond nu este de dată recentă ci, de când a apărut neamul românesc. El e tot așa de vechi, ca națiunea care-l poartă în sufletul ei.

După cum un individ apare pe lume cu o sumedenie de particularități trupești și sufletești, transmise din tată în fiu și din generație în generație, acomodându-se generalității sociale din care face parte, așa și un popor sau mai bine zis o națiune, are specificul său etnic, însuririle sale naturale, la care membrii ei țin atât de mult, încât orice încercare de transformare, ori de subminare este zădărnicită de rezistența energiei pe care se bazează caracterul național. Toate particularitățile din naștere: limbă, credință, obiceiuri, datini, sentimente, inteligență, formează naționalismul. Simțirea acestor însușiri poartă numele de naționalism. Neamul românesc are naționalismul lui tradițional legat de pământul pe care s'a născut.

Influențele exercitate asupra naționalismului, pot să-l diriguiască spre bine și spre rău. Intenția bună îl îndrumează pe calea prielnică dezvoltării naturale, dar cum între noi trăesc elemente deosebite ca naționalitate avem tot dreptul să ne apărăm de agenții stricători, înlăturând influențele indirecte, nefaste pentru poporul românesc. N'are nimeni dreptul să ne oprească dela apărarea naționalismului nostru. Dacă igiena și medicina întăresc corpul ca să reziste contra microbilor distrugători de sănătate și viață, arma cea mai puternică care întărește lupta pentru apărarea naționalismului, o formează repetirea obiceiurilor devenite datini, poava favorabilă celor născute, lectura dătătoare de putere simțirii naționale.

Trebuie să te armezi sufletește ca să rezisti tentațiilor mediului stricător față de caracterul național. Întărirea voinței, a conștiinței de nație este pârghia naționalismului.

Această armătură, e alcătuită din literatura cu tendință națională, literatura proslăvitoare a specificului etnic.

Poporul și-a creat singur producțiunile care recitate la diferite împrejurări cultivă dispozițiile naționale. Doinele și cântecele bătrânești cultivă virtuțile naționale. Cetind cântecul bătrânesc «Mihu Cobilul» apoi balada «Constantiu Brâncoveanu» se umple sufletul de mândrie românească, reacțiunea împotriva străinului, prinzând putere.

Iată ce se spune în cântecul bătrânesc «Mihu Cobilul :»

La dealul bărbat,
Pe drumul săpat,
Merge frăulind,
Merge chiuind,
Mihu cobilaș,
Mândru păunaș,
Paunaș de frunte
Copilaș de munte

Șeasezeci, optzeci,
O sută ș'o mie?
Lasă'n cale-mi, vie
Dacă vrea să știe
Cine e Mihul,
Mihu-Copilul!
Stau de mi-i privesc
Cum mi se 'nvârtesc,
Cum mi se smucesc,
Cum mi se trântesc
Ca doi smeji, ca lei
Ca lei paralei
Iată, mări, iată
Că Mihu de-odată
In loc se oprește,
Pe Ianuș sucește,
Sus îl opintește,
Jos încă-l izveste
Și 'n genuchi îl pune
Și capu-i răpune
Mihul cel voinic
Cu degetul mic
Armele-și ridică
Pleacă pe potică
Cu murgul voios
Prin codrul frumzos.

Hai, murgule, hai
Pe coastă de plai,
Lasă colnicul
Și-apucă drumul
Că ești cu Mihul!
Lasă'n urmă-ți teama,
Că te iau pe seama
Istor brațe groase,
Groase și vânjoase,
Istui piept lat,
Lat și 'nfășurat,
Istui păloșel
Cu buza de oțel.
Unguru-i fălos,
Nu-i primejdios;
Gura lui e mare
Dar nu mușcă tare
Câți sunt ei? cincizeci,

De aci vedem curajul românului, puterea sa, vitejia la luptă, apărarea de dușmanii periculoși. Ce puternică impresie exercită asupra copiilor noștri poezia arătată. Cum mai imită lupta!

Românul a ținut la credința strămoșească. N'a vroit nici odată să o părăsească chiar cu riscul vieții. Un frumos imbold îl găsim în balada poporană «Constantin Brâncoveanu.

Domnul Munteniei din sec. XVII. fiind prins de Turci,

sub motivul devierii dela politica externă, și dus la Constantinopol, poporul, punând arestarea pe seama averii ce străngea, este omorât cu întreaga familie prin supliciuul tăerii capului. Intrebându-l Turcii dacă vroește să se lase de legea creștinească și să se dea în legea turcească, răspunde :

— „Facă Dumnezeu ce-o vrea!

Chiar pe toți de ve-ți tăia,

Nu mă las de legea mea

— „Mare-i Domnul Dumnezeu!

Creștin bun m'am născut eu

Creștin bun a muri vreau.

Taci, drăguță, nu mai plânge,

Că 'n piept inima-mi se frânge;

Taci și mori'n legea ta,

Că tu ceru-i căpăta!“

Turcul zice :

— „Brâncovene Constantin

Ghiaur vechi, ghiaur creștin

Cască ochii a te uita

De-ți cunoști tu pielea ta!

Brâncoveanu răspunde

— „Câini turbați, Turci, liftă rea

De-ți mânca și carnea mea,

Să știți c'a murit creștin

Brâncoveanu Constantin.

Câteva versuri sunt suficiente pentru a arăta ce simte românul și cum voește să fie când un adversar caută să-i calce nativitatea sa. Credința nu i se poate distruge.

Proverbele, chiuiturile, strigăturile, basmele, colindele, formează marele izvor de adăpare al naționalismului românesc. In toate producerile citate găsim elementul binelui pentru tradiția noastră, căutând să dărâme tot răul care sdruncină temelia obiceiurilor și tradițiunilor. Zmeii, muma pădurii, vârcolacii din basme sunt făpturi învinse de Feții frumoși, Prâslea cel voinic și Ilenele Consânzene, creații poetice pentru apărarea patrimoniului strămoșesc.

Balada «Miorița» cuprinde tot specificul românului : iubire de natură, nepăsarea în fața morții, credințele sale, ceremonialul înmormântării :

Să-i spui lui Vrâncean

Și lui Ungurean

Ca să mă îngroape

Aicea, pe-aproape

In strunga de oi

Să fiu tot cu voi

In dosul stâni

Ca să-mi aud câini

Iar la cap să-mi pui
Flueraș de fag
Mult zice cu drag
Flueraș de os
Mult zice duios
Flueraș de soc
Mult zice cu foc.

— — — — —
Că la nunta mea
A căzut o stea

Soarele și luna
Mi-au ținut cununa
Brazi și pălținași
I-am avut nuntași
Preoți, munții mari
Păsări lăutari
Păsărele mii
Și stele făclii.

Națiunea română a creat cu însușirile sale sufletești, producțiuni literare pentru cultivarea și educarea specificului său național.

Putem spune că literatura românească s'a născut odată cu poporul românesc și pe urmă au apărut oamenii predestinați să se ocupe cu ea. «Plugușorul» poezia care se recită la începutul anului nou arată din cine s'a născut poporul românesc. Incepe așa :

Aho, aho, copii argați
Stați puțin și nu mânați
Lângă boi vialăturați
Și cuvântul mi-ascultați,
S'a sculat mai an
Bădica Troian

Și a înclecat
Pe un cal învățat
Cu numele de Graur
Cu șeaua de aur
Cu frâu de matase.

Mai departe se arată circuitul muncii și al produselor gospodărești.

Până aici am văzut cum poporul românesc și-a produs singur elementul literar de care avea nevoie pentru încălzirea naționalismului.

Acum să vedem străduința oamenilor de litere, grija lor, de a creea opere dătătoare de viață elementului național. Din talentul și geniul lor au apărut scrieri literare, potrivite aspirațiunilor noastre, cari servesc la educarea tinerilor vlăstare pentru îmbărbătarea sufletului. Nu s'a înfăptuit nici o idee mare, fără concursul literaturii. Revoluțiile naționale, unirea românilor, au fost entuziasmăte de literatură.

Școala și Biserica au renăscut conștiința națională, iar literatura a luminat-o.

Cronicarii din sec. XVI—XVII au scris pagini elocvente despre origina românilor. Grigore Ureche spune în prefața cărții lui, «Domnii Moldovei și vieța lor»: «Dela Râm ne tragem» argumentând această afirmație cu diferite numiri

derivate din limba latinească (gallina, panem etc.) Contiuatorul său, Miron Costin zice în cronica sa : «Caută acum iubite cetitoriile și te uită în urmă, și vei vedea că ești Italian sau Râmlean. Mitropolitul Dosoftei, în prefața cărții «Praltirea în versuri» spune :

Tot neamul Moldaviei,
De unde dărează ?

Dela Italia
Tot omul să croază.

Curentul latinist, susținut de școala ardeleană (Gh. Șincai, Petru Maior și Samuel Micu) afară de greșeala ca să scriem cu sistemul etimologie, au ajuns până acolo, dintr'un spirit de demnitate națională, c'au susținut prin scrierile lor, nașterea poporului românesc numai din Romani. Petru Maior spunea în cartea sa «Istoria pentru începutul Românilor în Dacia» : «După cum unui Român îi este silă să se însoare cu o străină, tot așa și Romanilor le era silă să se însoare cu femeii Dace.»

Odată cu luptele naționale, începe și literatura să îmbrace haina națională. La flacăra ei s'au format generațiile de foc ale României, ea a fost sentinela care a păzit românul de înstrăinare. Glasul lui Andrei Mureșanu : «Deșteaptă-te Române din somnul cel de moarte, în care te-adâncire barbarii tăi tirani, acum ori niciodată croește-ți altă soartă, la care să se 'nchine și cruzii tăi dușmani. A răsunat peste cele patru colțuri ale țării.

D. Bolinteanu, C. Negruzzi, M. Eminescu, V. Alecsandri, Gh. Coșbuc, O. Goga, I. Nenițescu și alții, au conservat naționalismul, creiând o literatură adecvată lui.

Legendele lui Bolinteanu și C. Negruzzi, răspândite în cărțile de curs primar și secundar, reinviază virtuțile național-românești. Ele arată obiceiurile românești când țara se afla pe timpuri critice : Mama lui Ștefan și Daniil Lihastru îndeamnă pe Ștefan cel Mare să învingă pe Turci ; «Cei ce rabdă jugu și-a trăi mai vor, merită să-l poarte spre rușinea lor. Du-te la oștire, pentru țară mori și-ți va fi mormântul încoronat cu flori». Aprodul Purice se face movilă ca să se urce pe cal Ștefan cel Mare pentru a învinge pe Tătari. Cei 19 plăeși rezistă în cetate, armatelor mândrului I. Sobieschi.

(Va urma.)

LECTIILE DE GRAMATICĂ

(Continuare)

Scopul învățământului este de a desvolta forțele intelectuale aduse în mod natural de copil. Acest scop se atinge prin intermediul cunoștințelor — prin așa numitele obiecte de învățământ. O educație intelectuală fără un atare intermediar (cum e cazul educației morale) nu e posibilă. Trebuie subliniat însă: cunoștințele sunt numai mijloace, cu ajutorul cărora întărim puterea de intuiție, memorizare, imaginație, atenție, gândire. În această acțiune de formare, directiva este dată din interior — și trebuie să fie astfel fiindcă, în ultima analiză, toată vieața noastră este direcționată dinlăuntru înafară (de interese). Cu alte cuvinte ne conducem după principiul «formativ-organicist» cum spune dl Antonescu. Valoarea obiectelor de învățământ se măsoară exact după aplicarea acestui principiu.

Cum răspunde gramatica la o asemenea cerință? De sigur și ea trebuie să se conformeze, altfel riscă să fie eliminată dela sine din rândul celorlalte materii. Întru câtva ea răspunde prin aportul dus la formarea unei vorbiri și scrieri corectă. Nu atât cât poate însă. Fiindcă limitând-o numai la atât, ar însemna să-i cerem prea puțin și în acelaș timp să nu putem justifica o mare parte din materialul ei ce se predă în școala primară.

Cercetând acum care dintre funcțiunile intelectuale ar fi mai indicată s'o stimulăm prin predarea gramaticii — prin însuși faptul de a-i se fi adresat ei spre a pătrunde în mintea copilului — lucru nu e greu de găsit dacă ne amintim că o lecție de gramatică tinde să ajungă totdeauna la o abstracție, la o regulă. Intuiția e prea puțin vizată; de asemenea memoria (fiindcă sunt absolut greșite procedeele de a da să învețe pe dinafară și pederost regulele gramaticale numai pentru a se ști); atenția este stimulată — mai ales atenția voluntară — dar numai ca funcțiune ajutătoare asimilării. E stimulată în deosebi gândirea — cu atât mai vârtos cu cât

materia e predată metodic, respectându-se principiile școalei active și prezentându-se lucrurile cât mai înțelese de copil, cât mai apropiate cu alte cuvinte de cercul lui de idei. Un exemplu ne poate lămuri foarte bine. Se predă atributul sau complementul la clasa patra. La aceste noțiuni nu se poate ajunge însă decât printr'un atent examen al raportului dintre partea secundară și respectiva principală. Activismul cere ca acest examen să-l facă elevul însuși. Creezi atunci situațiile potrivite în exemplele date și provoci pe elev să gândească bine asupra rostului amintitelor părți. Aci nu e vorba, deci, nici de intuiție (în înțelesul strict al termenului), nici de memorie ori imaginație ci de o judecare susținută de atenția voluntară.

Am remarcat până aci mai mult aspectul funcțional — formal — al gândirii. Gramatica mai aduce însă și o precizare a conținutului ei, a ideilor, în deosebi cu prilejul predării părților de cuvânt când sunt examinate, pe rând, substantivele, verbele, adjectivele, etc.

Și fiindcă principiul unității vieții sufletești — conform căruia diversele funcții sunt numai atitudini ale eului: atitudine de cunoaștere, de simțire, de acțiune — a devenit încetățenit în pedagogia actuală, să nu uităm că o predare metodică și atentă a gramaticii poate avea repercursiuni și asupra sentimentului și voinței (lucru bizar pentru unii). Un elev stimulat la activitate și remarcat produsul muncii lui își întărește sentimentul încrederii în sine, în puțințele sale: «a putea ceva» constituie un afect de o valoare neprețuită ca stimulent al acțiunii. Iată un fapt care poate fi întărit cu ocazia predării gramaticii — cu atât mai mult cu cât ea apare uneori departe de mintea copilului și deci de puțințele lui. De asemenea, în lecțiile de gramatică facem des apel la efortul voluntar al elevului; cu aceasta contribuim la educația morală: acțiune susținută eminemente de efortul voluntar și stăpânirea de sine.

De-alungul tuturor discuțiilor de mai sus, am lăsat să se vadă că suntem pentru predarea gramaticii în învățământul primar, în primul rând din considerente de ordin educativ. Un lucru n'am precizat însă și poate să atragă după sine câteva obiecții. Exact, c'ar spune, gramatica aduce o contribuție însemnată atât în formarea unei scrieri și vorbiri co-

recte cât și pentru educația integrală — cu precădere cea intelectuală — a individului. E accesibil însă un astfel de obiect copilului de școală primară? Se simte el, din punct de vedere mintal, capabil să urmărească și înțeleagă diversele reguli ce-i sunt predate? Fiindcă nu-i mai puțin adevărat că unul din principiile fundamentale ale învățământului e de a fi cogenial — adică potrivit etății mintale.

Orice cunoștință spre a fi asimilată și păstrată de copil trebuie înțeleasă — cu alte cuvinte încadrată în conținutul său sufletesc. De aci nevoia de a se pleca întotdeauna unei lecții noi dela elementul apercceptiv, dela experiența anterioară a elevului. Aceasta în ceea ce privește conținutul sufletesc. El nu e suficient însă spre a se produce asimilarea; e necesară și existența aptitudinii căreia ne adresăm (ne referim la înțelesul larg al aptitudinii: posibilitatea de a realiza ceva într'o direcție oarecare). Deci: existența unui conținut sufletesc similar și a unei funcțiuni respective cere o cunoștință nouă. În legătură cu conținutul sufletesc similar, lucru nu prezintă mari dificultăți la predarea gramaticii dacă în primele lecții se procedează riguros metodic, pornindu-se dela vorbirea curentă a elevului; mai departe, fiecare cunoștință nouă va forma și elementul apercceptiv al lecției viitoare. Cât privește aptitudinea căreia se adresează gramatica, ea nu poate fi alta decât cugetarea — în deosebi sub forma abstractă: elevul trebuie să analizeze, să abstragă, să aplice elemente care prin natura lor sunt abstracte; în ultimă analiză fiecare cuvânt e o noțiune mai mult sau mai puțin abstractă. Spre a ne convinge că așa e, să ne gândim cu ce material lucrăm la o lecție de intuiție (empirică) și cu ce la una de gramatică — la predarea verbului de pildă.

Posedă însă copilul o gândire — și cât se poate de nuanțată abstractă?

Una din roadele de seamă al psihologiei diferențiale este și dovedirea că între indivizi nu există diferențe calitative, de natură, ci numai cantitative — de grad. Cu alte cuvinte fiecare dintre noi posedă toate funcțiunile mintale; însă unele într'un grad — adică mai accentuate — alte mai reduse (câteodată așa de mult că sunt aproape imperceptibile și de aci impresia că ar lipsi). În consecință, fiecare individ posedă aptitudinea gândirii — dar cu diferențe cantitative și

calitative (gândire abstractă, concretă, analitică, etc.).

Diferențele nu se stabilesc însă numai între indivizi ci și în cadrul vieții aceluiaș individ luat în epoci diferite ale ei: fiecare epocă are o anumită configurație psihică, determinată de anumite interese precum și de stadiul de actualizare al aptitudinilor.

Înfățișarea psihică diferențială a copilăriei, înfățișare prelungită aproape în tot timpul școlărității primare, este intuitiv-empirică. Interesele copilului sunt îndreptate și susținute mai ales de elemente concrete. De aci: o intuiție concretă (de unde lucrurile prezentate real și intuite direct prind mai bine), o memorie concretă, o gândire concretă. Între funcțiunile mintale creatoare, predomină imaginația — deci tot o funcțiune legată de concret.

Ceeace ne interesează pe noi este cugetarea elevului de școală primară. El posedă o astfel de aptitudine dar de o nuanță mai mult concretă: lucrează cu termeni concreți (care pot fi însoțiți de imagini concrete-sensoriale). Prin exercițiu însă și treptat cu maturizarea (pe latura fiziologică a centrilor nervoși asociativi), începe să apară și gândirea abstractă (care utilizează noțiuni ce n'au în dosul lor o reprezentare concretă, cum ar fi: virtute, datorie, precum și cele gramaticale: adjectiv, verb, predicat, etc.). Trecerea dela o gândire concretă la una abstractă (vorbim de o evoluție a gândirii în cadrul unei individualități, fiindcă putem distinge și la unii adulți o pronunțată gândire concretă ca fiind specificul lor) se poate opera lucrând chiar în sânul celei concrete. Un exemplu, luat tot din sfera subiectului ce ne interesează, se poate lămurii: am predat complementul la clasa IV-a prin câteva exemple scoase și analizate cu elevii la tablă. Din aceste câteva cazuri, elevul a prins înțelesul noțiunii respective prin funcțiunea ce o îndeplinește în propozițiunea dezvoltată. Când trecem la aplicările noi, cerând elevului să ne dea și el câteva exemple, se observă că nu se depărtează mult de cele utilizate în predare. Aceasta pentru că noțiunea de complement, deși abstractă, nu s'a deslipit încă de materialul concret din care am scos-o. Tot din această cauză, într'un exercițiu de analiză gramaticală ce ar urma, sunt recunoscute mai ușor cazurile asemănătoare celor din predare. Și numai după multe exerciții și variate înfățișeri de cazuri, elevul începe să des-

prindă noțiunea de materialul primar, s'o abstragă propriu zis și s'o generalizeze.

Conchidem deci că e posibilă predarea gramaticii în școala primară, însă cu respectul a o serie de măsuri pedagogice rezultate din aceste discuții.

Primele noțiuni gramaticale trebuie prezentate cât mai concret posibil — înțelegând prin aceasta o cât mai largă înfățișare a lor în diverse cazuri particulare. În afară de aceasta: numai o varietate mare de exerciții (de analiză sau aplicări gramaticale) conduse metodic pot duce la prinderea cu adevărat a noțiunilor respective. Prin aceste exerciții aducem pe o parte lămurirea obiectului însuși iar pe alta stimularea cugetării abstracte. Tot în aceeași ordine de idei, menționăm că e greșit procedeul, aproape unanim aplicat, de a se pleca în ascultare întâi dela definiție și apoi se cer exemple. Gândirea elevului — și chiar memoria — nu s'a întărit încă sub forma abstractă. De aceea e mai pedagogic — și psihologic — să începi prin a cere mai întâi exemple și apoi definiția învățată altădată. Pleci, cu alte cuvinte, dela sfera noțiuni care, prin natura sa concretă, poate fi reținută mai bine de copil decât dela conținutul ei, abstract în orice caz.

Puse la punct eventualele obiecții ce s'ar ridica împotriva predării gramaticii în școala primară, nu înseamnă însă că ne putem permite luxul — ușor pentru învățător, cu o vieață intelectuală matură, dar greu pentru copil — de a da prea mult. În această privință, actuala programă e întrucâtva corespunzătoare, rămânând să fie completată de fiecare învățător după modul cum înțelege el utilitatea gramaticii — așa cum am remarcat mai sus, în câteva aspecte, această problemă.

Mai notăm câteva concluzii referitoare la metodă: În predarea gramaticii se cere multă activitate. Principiile activismului, sub forma integrală, trebuie respectate cât mai mult. Să se creeze toate posibilitățile ca elevul să prindă lucrurile prin propria sa judecată. Gramatica e grea numai atunci când silim pe elev să memoreze regulile. La predare se cere un material — exemple — bogat. Astfel numai avem șansele unei reușite la generalizare: noțiunea se poate desprinde cu adevărat de materialul concret utilizat, devine independentă, dându-ne înlesnirea de a o aplica mai departe la alte cazuri.

În această privință găsim o foarte justă observație făcută de dl Antonescu în tratatul d-sale de pedagogie generală: «cu cât materialul, din care am derivat noțiunea abstractă a fost mai variat și mai bogat, cu atât liberarea noțiunii abstracte de acel material va fi mai ușoară și invers; cu cât materialul concret, din care am derivat noțiunea abstractă a fost mai săracios și mai puțin variat, cu atât noțiunea abstractă va rămânea mai prinsă, mai legată de materialul, din care am derivat-o» (pp. 408—409).

De asemenea, orelor de aplicări să le fie făcut un loc mai mare. Din numărul lecțiilor, ele ar trebui să ocupe aproape $\frac{2}{3}$.

Procedând astfel, gramatica va scăpa de epitetul de «materie grea și nepotrivită în învățământul primar» iar elevul va fi scutit de o muncă mai mult silnică. Natural că se cere mai mult efort din partea învățătorului, mai ales acolo unde conduce mai multe clase. Pentru un învățător comod, cea mai bună metodă e «luați de ici până colo» — metodă care preține un slab efort din partea lui, dacă ne gândim câtă străduință trebuie depusă când aplicăm metoda activă. Să nu se uite însă că o astfel de comoditate însemnează pur și simplu distrugerea individualității elevului, stânjenirea posibilităților ei de dezvoltare. Însemnează, de asemenea, o depreciere a obiectului de învățământ. Într'un cuvânt: o dezertare dela datorie.

V. Gr. Pupăză.

— Mulțumesc pe această cale tuturor prietenilor și colegilor pentru felicitările exprimate cu ocazia Sf. Sărbători de Paști.

»ADEVĂRAT A INVIAT!«

D. Mărgineanu.

SPECIFIC ȘI EDUCAȚIE

de Sandu M.

Faptul că o problemă de felul acesta mai e încă deschisă discuției, deși se vântură de multă vreme în domeniul culturii, nu trebuie să ne mire deloc, având în vedere cadrele largi în care se poate mișca această problemă și datele puține și nesigure pe care istoria ni le poate oferi aprapos de această chestiune. Problema aceasta s'a pus în diferite feluri, la diferiți gânditori și, se înțelege, a primit și variate deslegări. Problema educației și a culturii a fost pusă de către unii în legătură directă cu rasa, de către alții cu spațiul (climă, ocupații etc.) luate fiecare ca specific al poporului în cauză. Ceea ce putem reține de aici ca neîndoiios e faptul că problema aceasta s'a mai pus și înainte și că aproape toți cercetătorii sunt de acord în concluzie că, între specific și educație este și trebuie să fie o legătură, chiar când specificul e înțeles diferit. Așa a crezut Fichte și așa crede și P. P. Negulescu ș. a.

Dar înainte de a mai aminti și pe alții și de a justifica aceste afirmații, să lămurim termenii »specific« și »educație« la care ne vom raporta mereu. Cuvântul *specific* e din familia cuvântului *special* și ne indică ceva distinctiv, deosebit, caracteristic. Prin specific național¹⁾ noi înțelegem totalitatea caracterelor esențiale și distinctive ale unui grup de indivizi care locuiesc pe acelaș teritoriu, au aceeaș religie și vorbesc aceeaș limbă. Ceea ce deosebește un popor de altul și-l face să se afirme asupra celorlalte prin ceva ce-i aparține lui în cel mai înalt grad constituie specificul său național. Poporul își poartă specificul ca pe un destin, inconștient, care-i colorează și pecetluște toate manifestările, toate actele, întreaga existență. Specificul național e însă de natură spirituală chiar dacă uneori se manifestă în obiecte materiale.

Să lămurim acum cuvântul *educație* care încă se mai confundă și astăzi cu acela de instrucție. Vom da o definiție a educației așa cum o găsim în manualele de pedagogie și apoi

¹⁾ Căci la el ne referim când vorbim de specific și educație.

vom încerca să o definim în opoziție cu instrucția. Iată cum definește dl C. Narly, în vol. I din Istoria Pedagogiei apărută acum trei ani, educația: »Educația este un act complex de influențare conștientă²⁾, deci prin mijloace cât mai adecvate, întreprinsă de un om sau de un grup de oameni, asupra altora, cu intenția de a desăvârși în ei un ideal, a cărui ultimă esență, gândită conștient sau nu, este *personalitatea*«. Iar personalitatea e: »maximum de dezvoltare, într'o ființă umană, a originalității sale specifice, în cadrul principiului social, principiu prin care înțelegem armonia productivă cu mediul«. Se observă deci accentul ce se pune pe *originalitatea specifică* a grupului sau a individului. Legătura se va accentua și mai mult însă, după cum vom vedea. Educația este prin urmare, după cum arată însuși cuvântul (educ-o-are), grija, tendința de îndreptare, de îmbunătățire a tot ceea ce poate fi mai nobil în om. Prin urmare ea se referă la partea interioară a individului, la sufletul lui, nu ca instrucția la exterior, la cunoștințele și tehnica ce-l privesc pe individ. Soldații când învață curățirea, descărcarea și mânuirea armelor fac *instrucție*, iar elevii când vin în contact cu probleme de morală, religie și filosofie, care urmăresc îmbunătățirea și fixarea idealurilor în viață, fac *educație*. Educația stă prin urmare față de instrucție cam în același raport în care stă cultura față de civilizație. Cultura privește partea adâncă a individului, sufletul lui, civilizația partea periferică, condițiile externe de existență. Instrucție fără educație se poate, invers însă nu, după cum cultura presupune totdeauna un minimum de civilizație. Asupra necesității și importanței educației nu mai insistăm întrucât acesta e un lucru prea cunoscut și ușor de bănuț.

Să revenim la titlul anunțat: legătura dintre specific și educație³⁾. E incontestabil că timpul și locul pecetluisse adesea opera individuală sau socială după cum imprimă chiar și individului însuși un anumit colorit pe care acesta îl poartă cu sine până departe în timp și spațiu⁴⁾. La nașterea și dezvoltarea unei culturi conlucrează o mulțime de factori între

²⁾ După teoriile mai noi aceasta poate fi și inconștientă.

³⁾ „Trilogia culturii“ a dlui L. Blaga oferă destule elemente pentru a evidenția acest raport.

⁴⁾ Așa se explică valoarea argumentelor istorice-arheologice care rezultată din studiul artelor vechi (sculptură, pictură, arhitectură ș. a.) în reconstituirea portului și a ocupațiilor unui popor.

care și anumiți factori inconștienți cum ar fi spațiul d. e., cu care individul se simte solidar »cum e cu sine însuși, cu sângele său și cu morții săi«, cum zice dl L. Blaga. De aceea educația trebuie să se bazeze pe fondul sufletesc al poporului, să se altoiască pe bazele vechi, pe ceea ce are poporul căci altfel se alterează însuși sufletul poporului.

Specificul am văzut că e de natură spirituală iar spiritualul »are, după cum zice dl P. Andrei, marca specifică a unei epoci și apare în formă de conștiință corespunzătoare sensului istoric al aceluia timp« (P. Andrei: Soc. generală, Craiova, 1936, pag. 10). Iată de ce toate cercetările noi sunt de acord în acest punct, că educația și cultura viitoare a poporului nostru trebuie să se bazeze pe specificul său propriu. Operile și studiile unor gânditori ca, C. Rădulescu-Motru, P. P. Negulescu, L. Blaga, N. Crainic, D. Bota, P. Nicolau, M. Eliade, C. Noica ș. a. admit și susțin concluzia evidentă a legăturii strânse dintre specific și educație sau cultură. Tocmai în urma acestor constatări, cercetarea și cultivarea specificului național s'a și intensificat foarte mult. Și tot această concluzie ne face să credem că orice cultură și educație de import ne vor fi vătămătoare atât timp cât acestea nu sunt în concordanță cu aspirațiile și trăsăturile firești ale sufletului românesc. Așa se explică de ce literatura noastră în special și cultura în general reflectează atâtea aspecte specifice nouă și locului nostru și pe care nici o altă literatură nu le-a putut oglindi atât de frumos și de fidel. Doinele, colindele și cântecele populare în general sunt un exemplu elocvent.

(Va urma.)

Sandu M.

EDUCAȚIE ȘI SĂDIRI

de I. PANTIȘ.

Toți oamenii mari, fie pedagogi, politicieni, etc. într'o anumită măsură se străduiesc a da directive sănătoase de îndreptare a națiunii din cari fac parte și pe care o conduc, în toate direcțiile, dar mai presus de toate încep să creadă că, drumul cel mai sigur și cu izbândă este medicamentul : «educația poporului», prin care se v'a ajunge spre fericirea tuturor.

Modalitățile de educare ni-le înfățișează Istoria pedagogică, cu toată evoluția sistemelor și curentelor transformându-se toate aceste, după ideile practicate de un filozof sau dedagog.

Scopul acestora era de-a forma personalități integre, printr'o educație integrală, armonizând unii cele patru corzi : a corpului, a sensibilității, a inteligenței și voinții.

După războiul cel mare, omenirea și-a văzut prăpastia morală în care ajunseseră, dar ea prin ea și prin puterile ei au depus toate eforturile de îndreptarea vieții morale, croindu-și reguli pentru disciplinarea activității lor de îndreptare, progresând în ritm moderat.

Foarte multă influență are asupra educației unui popor și forma de guvernământ cu organizarea ei internă, și cari au la bază ca punct de rezim, școala și biserica ; apoi diferite formațiuni premilitare cum sunt în Italia : Picoli e Bambini, Ballila, Avanguardia și trecând și peste vârsta adultă, cum sunt Milițiile. Din fericire și 'n țara noastră sunt astfel de formațiuni, începând cu : Străjeria, Premilităria, etc. toate cu scopul de a pregăti și da o trainică educație, înlocuind astfel fosta educație individuală în cea social-integrală, stimulând diferitele virtuți atrofiate de educația individuală ca : camaraderia, disciplina, spirit de asociație, toate cu scop de colaborare între clasele sociale și ale națiunilor, dând dovadă că sunt educate și bine cultivate.

O țară cu atât este mai respectată de alte țării, dacă și poporul prin cultura și munca sa, dă dovadă de un progres

pe toate țărmurile și în special de buna administrație și îngrijire a tot ce posedă, făcând prin munca lor să schimbe fața interioară a țării, aceasta schimbare numai atunci își va ajunge pe deplin scopul, dacă la baza sufletului stă dragostea înrădăcinată de tot ce ne înconjoară, iar deviza să fie: fericirea tuturor.

Omul, care este înzestrat cu toate calitățile sufletești, să muncească în așa fel ca, vieța exterioară cât și interioară să și-o facă favorabilă sieși.

Cu cât omul și-a câștigat și acumulat mai multă cultură cu atât mai mult v'a căuța să schimbe mediul și locul în care trăește, făcându-l mai fertil și mai plăcut.

Astfel s'ând lucrurile, gândul să ni-l îndreptăm spre satele noastre, în cari trăiesc săteni viguroși, muncitori, dar munca lor o fac tot empiric, nu rațional cum cer timpurile de azi.

Trăind în mijlocul acestora, de multe ori mi-a fost dat să aud dar să și întreb, ori pe unul sau altul, cine a sădit acești pomi? răspunsul a fost dat prompt și adevărat «Bunul Dumnezeu». «Cu aceștia n'avem de lucru, decât atunci când mai tăiem vre-o creangă ruptă de vânt».

Este cea mai frumoasă inițiativă luată de conducătorii țării noastre, pentru intensificarea agriculturii, pomiculturii, etc. dar necazul este mai mare căci țăranimea rămâne imună la toate sfaturile date unii sau alții făcând, «așa am învățat dela părinți».

Câtă diferență există între două bucăți de pământ sădit cu pomi fructiferi, altuiți, îngrijiți, cari exprimă voință, belșug, simțire, finețe și superioritatea gândului, iar de altă parte o bucată de pământ cu pomi crescuți la voia întâmplării, plin cu diferite buruene, dar toate acestea arată, indiferență, sărăcie, lenevie și inferioritatea gândului.

Acum când primăvara își deschide larg brațele, cheamă omul cu noui energii acumulate și parcă-i spune: muncește că îți voi răsplăti însutit.

Dacă acest om, ar avea cunoștință de felul cum se face sădirea, alegerea locului, calitatea pământului cari tind toate spre un scop, în timpul scurt hărăzit de divinitate, rezultatul obținut i-ar uimi.

Alături de cei cari vreau binele nostru al tuturor, să

ne străduim ai educa și a le arăta cari sunt tainele și rezultatele obținute după urma unei rașionale sădiri a pomilor, a arborilor de ornament sau de pădure.

Astfel, natura v'a aștepta și așteaptă un nou aport din partea omului pentru a-și aplica cunoștințele acumulate.

Omul trebuie să știe următoarele :

1. Timpul pierdut este bani:
2. Pierderea aceasta dă dovadă de lenevie și de om needucat.
3. Să se lucreze din dragoste și convingere.

Dragostea și convingerea să fie insuflată în sufletul lor de oameni de specialitate și cu concursul conducătorilor din comună.

Aceste idei ajnse în sufletul poporului, vom putea spune că, este la nivelul cultural cu occidentalul.

I. Pantiș.

PAGINA ASOCIAȚIEI

Raport

de situația materială a „Asociației Invățătorilor“ din jud. Sălaj pe anul 1937—38, către Adunarea Generală din 21 Mai 1938.

Onorată Adunare Generală,

În conformitate cu dispozițiunile art. 37 din Statute, avem onoare a Vă înainta pentru aprobare raportul general de situația materială a Asociației noastre pe anul 1937—38 (dela 1 Aprilie 1937 la 31 Martie 1938) precum urmează :

Cont de gestiune la 31 Martie 1938

I. Venituri :	Prevăzut Lei	Incassat Lei
1. Cotizație de 1% la salariul de bază pe anul 1937 — — — — —	060.000	55.266
2. Cotizație, de fiecare membru 1000 Lei pentru Căminul de odihnă — —	586.000	182.572
3. Soldul cassei la 31 Martie 1937 — —	21.384	21.384
4. Avansul dat pentru Ahnanah d-lui S. Oros : Asociația jud. 14.303, „Școala și Viața“ 21.738 — — — —	36.041	—
5. Venituri întâmplătoare — — — —	5.000	5.194
6. Taxa pentru Casa Inv. din București —	—	33.360
Totalul general al veniturilor	708.425	297.776

II. Cheltueli:

1. Cotizație la „Asoc. Generală“ București 25 %	— — — — —	15.000	1.800
2. Cotizație la „Asociația Regională“ Cluj 15 %	— — — — —	9.000	—
3. Cotizație Subsecțiilor 10 % Secției județene (30.000 lei) distribuite astfel:	— — — — —	6.000	5.524
4. Pentru Cămin 30 %	— — — — —	9.000	—
5. „ Fond Cultural 5 %	— — — — —	1.500	250
6. „ „ de ajutorare 15 %	— — — — —	4.500	—
7. „ „ de rezervă 10 %	— — — — —	3.000	—
8. „ Congresul dela Arad și Oradea 2 delegații	— — — — —	3.500	2.547
9. Pentru Ședințele Comitetului Central de 2 ori	— — — — —	5.000	5.000
10. Pentru Ședințele Delegației permanente de 4 ori	— — — — —	3.000	1.497
11. Pentru Ședințele Comisiei Cenzorilor de 2 ori	— — — — —	2.000	1.160
12. Pentru Registre și administrație	— — — — —	1.000	715
13. „ Onorar Casierului general	— — — — —	3.000	3.000
14. „ Achitarea integrală a lotului Căminului de odihnă	— — — — —	26.000	26.500
15. Pentru Construirea Căminului de odihnă la Episcopia Bihorului	— — — — —	565.587	182.572
16. Pentru abon. la rev. „Școala și Viața“	— — — — —	36.338	14.600
17. „ Cheltueli neprevăzute	— — — — —	5.000	4.960
18. „ Taxa „Casei Inv.“ București	— — — — —	—	766
19. „ Fondul deschiderilor de credite	— — — — —	10.000	9.975
Totalul general al cheltuelilor		708.425	260.866

Bilanț

I. Incasări — — — — — Lei 297.776

II. Plăți — — — — — Lei 260.866

Excedent în numerar Lei 36.910

Băsești, la 31 Martie 1938.

Președinte,
IOAN CLEJA.Casier general,
VASILE ROBU.

Condițiunile pentru acordarea împrumuturilor.

Adunarea generală ținută la 28 Aprilie 1938 a aprobat următoarele condiții pentru acordarea împrumuturilor :

«Împrumuturile vor fi de două feluri și anume :

a. Împrumuturi de aprovizionare care se vor acorda până la suma de 20.000 lei, replătită în 10 rate lunare egale. De acest fel de împrumut vor pute beneficia toți membrii. Dobânda ce se va incasa după acest împrumut va fi de 6% socotită pe 10 luni înainte, adică se va incasa la ridicarea împrumutului.

b. Împrumuturi de inzestrare care se vor acorda pentru :

1. Investiții în imobile, (pământ) construcții de case, care vor fi garantate pe lângă salariul de învățător și cu ipotecă de primul rang asupra imobilului cumpărat, sau construcției de case.
2. Pentru investiții în mobile (mobilier ect.) sau alte lucruri, se va lua și garanța a doi membrii societari. Acestea împrumuturi se vor replăti în felul următor :

Suma împrumută între 20.000—30.000 lei în 15 rate lunare de la 30.000 la 40.000 lei, în 20 rate, de la 40.000 la 50.000 lei în 25, de la 50.000 la 60.000 lei în 30 rate, de la 60.000 lei în sus în 40 rate lunare.

Împrumuturile de inzestrare se vor acorda numai până la de cinci ori capitalul social vărsat, lăsându-se să poată depăși această limită consiliul de administrație în cazuri bine motivate, cu privire la mărimea împrumutului, având însă capitalul social vărsat arătat mai sus. Dobânda ce se va incasa asupra împrumuturilor de inzestrare va fi de 8% și se va incasa anticipat pe câte 6 luni înainte.»

Cererile de împrumuturi se vor înainta băncii în așa fel ca să le avem până la data de 20 a fiecărei luni. Aceasta avându-se în vedere, că de multe ori avem mai multe cereri de împrumut decât suma de care dispunem pentru a pute face față cererilor. Comitetul de direcție al băncii se întrunește la finea fiecărei luni, când rezolvă aceste cereri. Totodată în cerere solicitantul va anunța dacă dorește ca suma să fie trimisă prin poștă sau să ridice personal.

Până la alte dispoziții membrii vor putea primi informații personale numai în zilele de Sâmbătă, de la orele 10-13.

Informațiile cerute prin poștă se vor soluționa imediat.

Orice reclamație în legătură cu banca să se înainteze personal directorului.

DIRECȚIUNEA.

CĂRȚI - REVISTE

— Marin Biciulescu: „*Reforme și curente noi în școlile din apus*”. Domnul Marin Biciulescu, directorul revistei pedagogice „Școala și Familia de mâine”, cu domiciliul în Str. N. Bălcescu Nr. 2, București a tipărit în 1937, volumul „*Reforme și curente noi în școlile din apus*,” ca dare de seamă asupra celor văzute în urma unei călătorii de studii în Elveția, Franța și Belgia.

În această lucrare se descrie viața din școlile publice străine, organizate după modele noi de educație și învățământ, dând o idee nouă nu de teoriile pedagogice noi, ci de realizarea acestor teorii în practica zilnică. Arată cum se lucrează în școlile modeste de Stat, fără localuri și instalațiuni moderne fără subvențiuni puse la dispoziție de autoritățile școlare sau comunale, metode noi legate nu de condițiuni exterioare, ci de spiritul de inițiativă și învoire al învățătorului, care a știut să găsească mijloacele, când aceste i-au fost necesare pentru un nou procedeu de educație.

Ministerul Educației apreciind această lucrare, se recomandă învățătorilor din județ

ca lucrare utilă, spre a fi cunoscută de dânsii, fără nici o obligație.

— Teofil Sidorovici „*O credință și un avânt*.” Ministerul în urma adresei Nr. 7471 din 23 Februarie 1938, cât și în urma avizului d-lui Inspector General I. G. Marinescu, din 25 Martie 1938, apreciind că lucrarea „*O credință și un avânt*” datorită D-lui Maior adjutant, Teofil Sidorovici și d-lui Constantin Eenescu-Bughe, este un important izvor de informație pentru toți cei ce se interesează de problema educației lincetului, conținând un admirabil material din viața strajeriei, în special pentru învățătorii dintre care se recrotează elemente la conducerea străjeriei, a hotărât ca această lucrare să fie cerțată de către învățătorii care urmează să se prezinte la examenul de definitivat, cât și la examenul de gr. II, când se va publica acest examen.

În consecință, Ministerul o recomandă tuturor revizoratelor școlare și tuturor școlilor normale s'o cumpere pentru bibliotecile școlare și pentru premiile de sfârșit de an.

Nr. 2554—1938. **Autorizarea Cercurilor Culturale.** În baza Ordinului Ministerului Nr. 49581—1938 facem cunoscut că s'a intervenit la Ministerul de Interne pentru a se reveni asupra dispozițiunii prin care, pentru ținerea Cercurilor Culturale se cere autorizația prealabilă a prefecturei.

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai

Nr. 2590—1938. **Aparat susținător de cărți pentru citit și copiat.** Onor. Minister cu Ord. Nr. 55.717—1938 recomandă tuturor școalelor din țară aparatul susținător de cărți pentru citit și copiat care permite elevilor să aibă o ținută dreaptă, în fața cărții plasate pe aparat în locul ținutei aplecate încovoiate cu cartea pe masă sau banca de școală. Aparatul se poate comanda dela Dl. N. C. Teodorescu — București Str. Brezoianu Nr. 24 cu prețul de Lei 30.

Nr. 2578—1938. **Imprumuturi pentru agricultori** Institutul Național de Credit Agricol, cu sediul în București Str. General Bertholot Nr. 15 prin adresa Nr. 1430—1938 ne aduce la cunoștință următoarele: Institutul este în plin curs de activitate și are de scop de a sprijini dezvoltarea gospodăriei proprietarilor agricoli mici și mijlocii (0,50 Ha—50 Ha), de a ridica cantitativ și calitativ producțiunea și de a spori avuția privată și implicit și cea națională. Pentru anul în curs, Institutul a hotărât să acorde împrumuturi tuturor agricultorilor mici și mijlocii, care au nevoie și care prezintă garanții serioase că împrumutul va fi investit pentru sporirea producției agricole, cu toate ramurile ei. Imprumuturile se fac prin mandatele legale: bănci populare, Case de Credit ale agricultorilor, sau sucursale Institutului, cu dobânda de 6,50% pe an. Din această dobândă Institutul reține numai 0,50% băncile mandatare iau numai 1,50% pentru acoperirea cheltuelior, iar restul de 4,50% este scontul Băncii Naționale. Față cu scopul urmărit, Ministerul vă roagă a aduce aceasta la cunoștința sătenilor prin învățătorii respectivi, care urmează să facă o stăruitoare propagandă printre agricultori, pentru o mai bună și rațională lucrare a terenurilor arătându-le marele sprijin ce li se oferă pentru exploatare și cumpărare de vite și unelte prin acordarea de împrumuturi de către Institutul Național de Credit Agricol. p. Director General, Al. Voinescu. Subdirector, C. Angelescu.

Nr. 2580—1938. **«Pădurea» 24 Februarie 1938.** Având în vedere Apelul Inspectoratului silvic din Focșani, da a se ridica în fiecare sat câte un colțisor de pădure Monument via care să eternizeze ziua de 24 Februarie 1938, darea noui Constituții a Țării Românești invităm pe toți Dnii directori membrii ai corpului didactic din județul Sălaj, să înființeze în fiecare sat sat câte un colț de pădure, denumită 24 Februarie 1938 pentru a rămânea această amintire, veșnic vie în, mintea urmașilor noștri. Ve-ți cere concursul tuturor autorităților din comună, Pre-

militarii, străjerii și școlarii se vor înrola în primul rând la aceasta operă.

Nr. 2616—1938. **«Colaborare la acțiunea de îndrumare agricolă».** Onor. Minister al Educației Naționale cu ord. Nr. 44552—1938 pune în vedere că membrii corpului didactic dela școlile primare sunt obligați să colaboreze la acțiunea de îndrumare agricolă întreprinsă de serviciile locale a Ministerului Agriculturii și Domeniilor, dând întreg concursul lor acestei opere de a cărei însemnătate națională și economică trebuie să fie pătruns orice bun român.

Nr. 2752—1938. **Elevii înscriși la școlile particulare nu pot trece la școlile Statului.** În baza ordinului Ministerului No. 9448—1938, Referindu-ne la constatarea organelor de control că școlile primare particulare, nu respectă dispozițiunile art. 63 litera „f” din legea inv. Particular și art. 96 din regulamentul acestei legi, precum și art. 39 din legea inv. Primar, care arată că elevii odată înscriși la școlile respective nu pot fi trecuți la alte școli fără aprobarea revizoratului școlar, trebuind să urmeze acolo unde s'au înscris, până la terminarea cl. VII sau împlinirea vârstei de 16 ani. Domnii directori sunt responsabili de executarea întocmai a prezentului ordin. Atragem atențiunea dlor directori dela școlile statului să nu mai înscrie nici un elev dela școlile particulare-confesionale fără aprobare individuală și motivată.

Nr. 2996—1938. **Măeștrii nu se pot prezenta la examenul de înaintare.** Potrivit legii învățământului primar maestrele și maiștri numiți titulari în învățământul primar, n'au dreptul să se prezinte la examenele de înaintare ca învățătorii.

Nr. 2930—1938. **Combaterea cărăbușilor.** Ministerul Agriculturii, Domeniilor și Cooperăției prin adresa Nr. 93.127—1938, ne aduce la cunoștință următoarele: Incepând din ultima decadă a lunii Aprilie și în cursul lunii Mai a. c. în numeroase regiuni din țară vom avea o puternică aparițiune a cărăbușului de Mai. Lupta împotriva acestui dușman al cultelor se face prin recoltarea adulților dimineața când sunt încă amorțiți de răcoarea nopții și când prin simpla scuturare a pomilor pot fi cu ușurință strânși și distruși. Cum combaterea cărăbușului este o problemă de ordin general și cum elevii din cursul primar pot da un prețios ajutor în această luptă, vă rugăm să luați măsurile cuvenite prin învățătorii dela școlile respective, ca recoltarea și distrugerea cărăbușilor să se facă și de către elevii de curs primar, în regiunile în care acest gândac va fi semnalat.

Revizor școlar, P. POPESCU.